

*Interdisciplinarno istraživanje manjih urbanih zajednica.
Samobor – stotinu godina nakon Milana Langa*

Interdisciplinarno istraživanje manjih urbanih zajednica. Samobor – stotinu godina nakon Milana Langa dvogodišnji je znanstveni projekt s ciljem provedbe detaljnih društveno-humanističkih istraživanja suvremenih manjih urbanih zajednica. Metodološko polazište projekta proizlazi iz činjenice da je prije više od stotinu godina dr. Antun Radić, tadašnji urednik *Zbornika za narodni život i običaje* (dalje *Zbornik*) pri Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti, danas **Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti**, potaknuo iznimno plodno istraživanje tradicijskog života i običaja raznih seoskih, ali i manjih urbanih zajednica u Hrvatskoj. Objavivši u drugom broju *Zbornika* 1897. godine niz detaljnih pitanja o životu i običajima na selu pod nazivom *Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu* (dalje *Osnova*) Radić je postavio temeljni obrazac prema kojem će se u narednom periodu prikupljati, a zatim obrađivati i objavljivati prikupljena građa o narodnom životu. Ovaj znanstveni projekt Antuna Radića rezultirao je s preko četiristo prikupljenih jedinica rukopisne građe u kojoj su lokalni svećenici, učitelji i sami seljaci bilježili odgovore na pitanja iz *Osnove* i slali ih Uredništvu *Zbornika* na obradu i objavljivanje. Najvrjednije rukopise iz te zbirke čine oni koji pružaju odgovore na sva pitanja postavljena u *Osnovi* predstavljajući tako iznimne etnološke monografije koje su i danas temeljno štivo za etnološka, folkloristička, antropološka, sociološka, ekonomska i povijesna istraživanja sela, manjih urbanih zajednica, tradicijske kulture, društva, mentaliteta i dr.

Iako su neki dijelovi pristiglih rukopisa parcijalno objavljeni u *Zborniku* od 1896. do 1950-ih godina, u kasnijem razdoblju objavljeno je svega deset cjelovitih monografija. To su redom: *Otok* u Slavoniji Josipa Lovrečića, *Poljica* Frane Ivaniševića, *Bukovica* Vladimira Ardalića, *Vrbnik* Ivana Žica, *Prigorje* kraj Jastrebarskog Vatroslava Rožića, *Lobor* u Hrvatskom Zagorju Josipa Kotarskog, *Varoš* kraj Vinkovaca Luke Lukića, *Kijevo* Ante Jurić-Arambašića, *Kompolje* Jure Grčevića te *Samobor* Ivana Langa. U navedenom nizu vrijednih monografija upravo *Samobor: Narodni život i običaji* Milana Langa predstavlja polazište ovoga znanstvenog projekta jer je riječ u prvoj monografiji koja sustavno obrađuje manju urbanu sredinu s početka 20. stoljeća (objavljen 1915. godine) i nudi bogatu građu za dubinske komparativne analize unutar suvremenih društveno-humanističkih istraživanja kulture i društva.

Približavajući se stotoj obljetnici od prvog tiskanja cjelovite publikacije *Samobor: Narodni život i običaji*, u kojoj je autor Milan Lang opisao vrijedne etnografske i folklorističke elemente iz života i običaja Samobora s početka 20. stoljeća, planirano istraživanje usmjerit će se na izradu studije (monografije) u kojoj će se suvremenim sociološkim, kulturno-antropološkim i povijesnim metodama i teorijama pristupiti obradi kulturnog, ekonomskog, demografskog i političkog stanja Samobora u periodu od 2014. do 2015. godine. Preciznije, uspoređujući život i običaje u Samoboru opisane u Langovu djelu s aktualnim stanjima (vidjeti *Aktivnosti i metodologija rada*), ovo će istraživanje ponuditi odgovore na pitanja što se, kako i zašto promijenilo u životu Samobora i njegovih stanovnika u posljednjih stotinu godina? Tim slijedom istraživanje će ponuditi komparativnu analizu koja će omogućiti kvalitetne poglede u strukturu dugog trajanja tijekom proteklih stotinu godina te na razini Grada Samobora pospješiti razumijevanje “mentaliteta”, “izmišljanja tradicije”, „kolektivnog sjećanje“, “konstruiranja identiteta”.

voditelj projekta
doc. dr. sc. Luka Šešo